

יום ב', א' בהשון [ב' דר"ח חשון] תשס"ז (23 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

במסגרת ההעפלה היבשתית מארצות האיסלם הובאה שיירת עולים שהגיעו ברגל מהגבול הסורי לכפר גלעדי: ביום **כ"ט בתשרי תש"ו** [6 באוקטובר 1945] "**חיל הספר**" העבר-ירדני (הבריטי) **תקף, פצע והרג אנשי פלמ"ח וחברים מיישובי הגליל**, שנועקו למנוע את מעצר המעפילים. חלק מהמעפילים הועברו לעתלית. [ספר המאה]

"ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה. בעצם היום הזה בא נח ושם וחס ויפת בני נח ואשת נח ושלושת נשי בניו איתם אל התיבה." [מפרשת השבוע, פר' נח - בראשית ז' 12-13] חורבן האנושות כולה לפני 4111 שנה מצא את נח ומשפחתו הנצולים היחידים, על-פי ציווי ה'. חוויה זו חזרה על עצמו באופן חלקי כעבור כ-4040 שנה, כאשר יהודי העולם – הן באירופה, הן בצפון אפריקה והן במזרח – מצאו את עצמם באיום הכחדה טוטלית.

הנסיבות היו שונות לחלוטין, אך כלי ההצלה היו דומים.

ראשית ההעפלה (עלייה ב'): המושג הזה בא לציין עלייה לא"י בניגוד לחוקים של ממשלת המנדאט. בשנות ה-30 הגיעו לארץ עשרות אלפי עולים ברשיון הבריטים אך העליה לא היתה פתוחה לכל. בקרב פעילי ההגנה וההתיישבות העובדת, החלו בתכנונים לגבי דרכי סיוע למעוניינים בעליה גם בדרך לא רשמית. דרכי העליה היו בצורה של כניסה עם אשרת תייר לארץ והשארות בה שלא ע"פ חוק (דוגמא לכך אפשר להביא מהמכבייה של שנת 1932), וכן מ-1934 החלו לארץ פעולות ההעפלה לא חוקיות באוניות מעפילים.

בזמן מלה"ע המשיכו הבריטים במדיניות **השערים הסגורים** הקשוחה שהכריזו עליה עוד בספר הלבן של מקדונלד (1939). מלחמת העולם ה-II הפכה את שאלת הבאת העולים לארץ לא רק לצורך דחוף אלא לעניין של חיים. המלחמה הפכה את השגת ספינות המעפילים לקשה שבעתיים. הבריטים הקשיחו את מדיניותם והגבירו את הפיקוח על ההעפלה הבלתי חוקית. עד סוף 1940 נכלאו המעפילים במחנה **עתלית**, ולאחר זמן מה שוחררו תוך ניכוי מכסות העליה. מסוף 1940 הבריטים פעלו כדי להגלות את המעפילים לאי מאוריציס באוקיינוס ההודי. בהקשר זה חשוב להזכיר שתי פרשות:

1. **פרשת פאטריה** - בנובמבר 1940 תפסו הבריטים 3 ספינות מעפילים ועליהם כ-3500 עולים. הספינות הובלו לנמל חיפה והמעפילים רוכזו על אוניית הגירוש פאטריה לקראת גירושם. כדי למנוע את הגירוש, החליט הפיקוד העליון של ההגנה לחבל באונייה כדי למנוע את הפלגתה. אולם מסתבר שכמות חומר הנפץ שהוחדרה לאונייה היתה גדולה מדי, והפיצוץ גרם לשקיעת האונייה. למעלה מ-200 מעפילים טבעו והשאר הועברו למחנה עתלית.

2. **פרשת סטרומה** - אונייה זו נרכשה בשנת 1942 בבולגריה. היתה זו אוניית בקר רעועה. על האונייה הועלו 750 מעפילים במטרה להפליג לא"י. בדרך התברר שהאונייה זקוקה לתיקון והיא עגנה בתורכיה. הבריטים הפעילו על השלטונות התורכים לחץ, ואלו לא הרשו למעפילים לרדת מהאונייה וגם לא סיפקו לה מזון ודלקים. האונייה אולצה לעזוב את הנמל שהיא אינה מוכנה להפלגה. למחרת בהיותה בים השחור נורה בטעות טיל טורפדו על האונייה, וכל נוסעיה טבעו ומתו מלבד אחד. בעקבות אסון סטרומה, הפסיק המוסד לעלייה ב' לחלוטין את ההעפלה דרך הים. [בע"ה, ההמשך מחר...]

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו" [מתוך תפילת מוסף לראש חודש]

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים וחודש טוב לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל